

Els Vegters fascinatie voor de huid

Samenstelling en Fotografie - Johan Toonstra, dermatoloog

Els Vegter is een kunstenaar die in Utrecht woont en werkt. Haar fascinatie is de menselijke huid en zij maakte in haar carrière diverse werken over de huid.

Els Vegter is opgeleid als socioloog en werkte jaren als freelance-journalist. Rond 1995 begon zij als autodidact met olieverf te schilderen. In 2002 - zij was 42 jaar en had behoefte aan een switch - besloot ze van haar hobby haar werk te maken. Van 2004 tot en met 2007 volgde zij een particuliere kunst- en coachopleiding, waardoor de thematiek in haar werk duidelijker werd en zij een eigen handschrift ontwikkelde. Vanaf 2011 geeft zij schilderlessen schilderen met materialen in haar Utrechtse atelier. Daarnaast maakt zij haar eigen olieverf-landschappen en assemblages (zie foto 1).

Hoe ontstond je fascinatie voor de huid en wanneer is de serie Huidlandschappen ontstaan?

“De serie huidlandschappen ontstond in 2008. Ik schilderde eerst intuïtief vanuit kleur en gevoel. Omdat mijn werk alle kanten opsprong, ging ik een particuliere kunstopleiding volgen. In die opleiding ontdekte ik het thema ‘huid’. Dat ontstond heel toevallig nadat mijn docent sprak over mijn manier van werken: ‘Je bent heel erg bezig in de huid van het doek’. Dat raakte me. Tot dan toe kende ik het woord alleen van gezichtshuid. Mijn eigen huid was in mijn jonge jaren ontstierd door acne. Nu bleek een schildersdoek ook een huid te hebben. Zo resoneerde het woord ‘huid’, maar nu op een schilderachtige wijze.”

Foto 1. Els Vegter in haar atelier.

Foto 2. Huidlandschappen - Haarschachten (2008).

“Daarnaast ben ik gefascineerd door voelbare structuren en texturen van materialen en vondsten. Het aanraken of de uitnodiging tot aanraken vind ik prettig. Het moet niet te glad zijn. Zo zijn veel van mijn schilderijen tactiel. De texturen en structuren waren er dus al voor 2007. Maar vanaf dat moment ben ik het onderwerp ‘huid’ letterlijk gaan nemen. Ik dook de bibliotheek in en bestudeerde medische boeken met als onderwerp ‘huid’. Ik ontdekte gezwellen, aandoeningen en zag vreselijke foto’s en prachtige dwarsdoorsnedes van huid. Het blijkt dat twee miljoen mensen in Nederland last hebben van een huid- of haaraandoening. Ik schrok van de omvang van het aantal huidziekten en de impact ervan op een mensenleven. De acne in mijn jeugd jaren leek opeens een peulenschil. Het inspireerde mij tot een serie letterlijke *Huidlandschappen* (foto 2 en 3). Ik was de eerste, aldus Google, die dat woord toepaste op een serie schilderijen. De gelijkenis met wat er op school in het biologieboekje stond over huid was heel herkenbaar. De huidlandschappen ontwikkelen zich later verder naar landschappen en kustlijnen.”

Foto 3. Huidlandschappen - Onderhuids (2008).

Gelijkenissen

In je werk zie ik in de periode 2014-2016 het begrip 'Landhuid' ontstaan en er verschijnen kloven in je werk. Wat voor gedachten heb je daarbij en speelt dat nog een rol in recenter werk?

"Wat je door de microscoop ziet van een huid, is vanuit de lucht of een satelliet herkenbaar in het aardoppervlak. Rond 2009 maakte ik kennis met het werk van de fotograaf Yann Arthus-Bertrand. Zijn werk laat een fascinerend schouwspel zien van vormen en kleuren. Het lijken wel schilderijen!

De verwantschap tussen de eilandjes van Langerhans en riviermondingen, haarvaten en talgklieren met bergkloven ligt zeer voor de hand. Microkosmos en makrokosmos hebben veel gemeen. Zo ontstond een nieuwe serie *Kustlijnen* en dwarsdoorsnedes van *Landhuid* en gelaagdheid. De kloven refereren aan de huidspalten en poriën, maar hebben binnen het landschap een eigen beeldtaal (foto 4). In 2017 heb ik de kloven verlaten. Daarna liet ik me inspireren door vorm en leegte. Door een grote reis naar Nieuw-Zeeland (2018) ben ik begonnen aan een serie vulkanische landschappen."

Scharrelen en verzamelen

Vondsten en verf zijn de ingrediënten waarmee Vegter haar schilderijen vorm geeft.

Hoe is dat ontstaan en hoe pas je dit toe?

"In mijn twintiger jaren maakte ik al collages van afvalmaterialen en verzamelingen. Die hing ik boven mijn bed in mijn studentenkamer. Later ontdekte ik het schilderen. Een nieuwe stap was het toevoegen van materie aan de verf. Het begon voorzichtig met zand, gaas, draad of papier, maar al gauw werden de materialen voorwerpen die ik vond op straat of aangereikt kreeg. Van zaaddozen tot staalkrullen. Van dierenhuid tot fietsbanden. Huidstructuren die sporen dragen van het verleden. Dat scharrelen en verzamelen heb ik van mijn vader. De ruwe aanraking van oud lood of verroest gereedschap, de vergankelijkheid van berkenbast of de puurheid van dierenhuid prikkelt mijn fantasie. Het helpt ook dat mijn man in de bouw werkt en mij regelmatig trakteert

Foto 4. *Becoming an adult* (2014).

Foto 5. *Artdress met het schilderij Between earth and water* (2015).

op een lijmvlondst of een stuk doorleefd lood of zink. Deze ruwe vondsten krijgen in het atelier een tweede leven op doek. In de schilderhuid ontstaat een ontmoeting tussen schoonheid en vergankelijkheid. De huid als grens tussen binnen- en buitenwereld fascineert mij. De aangestaste huid vol sporen is mijn inspiratiebron. Die imperfectie vertaalt ik op doek met krassen en beschadigingen. Mijn werk laat de andere kant zien van glatte botox en rimpelloze perfectie. Misschien ben ik wel een huidkunstenaar op doek."

Hebben artsen en met name dermatologen je werk inmiddels ontdekt?

"Twee huidlandschappen zijn uitgeleend aan het Pathologisch-Anatomisch Landelijk Geautomatiseerd Archief (PALGA). Mijn serie *Huidlandschappen* exposeerde ik op een congres voor dermatologen in 2009. Naar aanleiding daarvan kocht een van de artsen een werk van mij aan. In 2004 exposeerde ik in het Slotervaartziekenhuis en ook daar verkocht ik een (algemeen) werk aan een arts. Dit voorjaar had ik een expositie in het Diakonessenhuis in Utrecht waar ook twee huidlandschappen te zien waren. In 2021 volgt het Diakonessenhuis in Zeist."

Aanraken en voelen

Welke kunstenaars inspireren jou vooral?

"Voor mijn opleiding in 2007 verdiepte ik mij in de kunstenaar Jaap Wagenmaker, een naoorlogse assemblagekunstenaar. Hij werkt veel met oud roest en afvalmateriaal. Anselm Kiefer bewonder ik op dezelfde manier. Ook het museum van Antoni Tàpies, een Spaanse kunstenaar, in Barcelona bezoek ik graag. Marlene Dumas vind ik ook een groot kunstenaar die mij raakt en ontroert, hoewel ik zelf niet met portretten werk en niet zo figuratief schilder. Picasso vind ik een groot kunstenaar door zijn veelzijdigheid en zijn originaliteit. Ik bewonder alle schilders die water, glas en stof kunnen schilderen alsof het echt is. Je wilt het aanraken en voelen."

Naast schilderen ontwerp je ook kleding.

"Naast het schilderen houd ik van interieur en mode. Ik ben gek op mooie stoffen, motieven en kleuren. Dat kreeg ik van mijn moeder mee. Mijn landschappelijke werken lenen zich goed als ontwerp voor fashion. Via Photoshop heb ik een aantal ontwerpen gemaakt voor blouses, jaszjes en jurken. Deze zijn terug te vinden op mijn website (www.elsvegter.nl). Van twee jurken heb ik een 'sample' uitgebracht (foto 5). De groene jurk heb ik verkocht en de bruine herfstjurk droeg ik tijdens de Utrechtse Atelierroute in 2018. Heel graag zou ik dit idee verder uitwerken. Het liefst op een duurzame manier en met fair trade. Wie tips heeft, kan zich bij mij melden." **H**